

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
GHID COMPLET PENTRU
BACALAUREAT

NOTIUNI TEORETICE	6
TESTUL 1 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ion Creangă (<i>Povestea lui Harap-Alb – Harap-Alb</i>)	38
TESTUL 2 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	40
TESTUL 3 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	42
TESTUL 4* SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o dramă studiată (<i>Meșterul Manole</i> de Lucian Blaga – Manole).....	44
TESTUL 5 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul – Vitoria</i>)	46
TESTUL 6* SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o dramă postbelică studiată (<i>Iona</i> de Marin Sorescu) ...	48
TESTUL 7 SII text liric; SIII Particularități ale unui roman al experienței (<i>Maitreyi</i> de Mircea Eliade)	50
TESTUL 8 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text dramatic studiat (<i>Iona</i> de Marin Sorescu)	52
TESTUL 9* SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic aparținând perioadei „prelungiri ale romantismului și clasicismului” (<i>Rugăciune</i> de Octavian Goga)	54
TESTUL 10 SII text dramatic; SIII Relația dintre două personaje într-o nuvelă (<i>Moara cu noroc</i>)	56
TESTUL 11 SII text narativ; SIII Ideologia promovată de criticismul junimist	58
TESTUL 12 SII text liric; SIII Particularități ale unei arte poetice moderniste (<i>Joc secund</i> de Ion Barbu).....	60
TESTUL 13 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o comedie de I.L. Caragiale (<i>O scrisoare pierdută – Zoe Trahanache</i>)	62
TESTUL 14 SII text liric; SIII Particularități ale unui text poetic simbolist (<i>Plumb</i> de George Bacovia)	64
TESTUL 15 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman psihologic (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu – Ștefan Gheorghidiu)	66
TESTUL 16 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic de Nichita Stănescu (<i>Leoaică tânără, iubirea</i>)	68
TESTUL 17 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic tradiționalist (<i>Acî sosi pe vremuri</i> de Ion Pillat)	70
TESTUL 18* SII text narativ; SIII Particularități ale unui roman scris după 1980 (<i>Femeia în roșu</i> de Mircea Nedelciu, Adriana Babeți și Mircea Mihăieș)	72
TESTUL 19 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Ion Creangă (<i>Povestea lui Harap-Alb</i>)	74
TESTUL 20 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc</i>)	76
TESTUL 21 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul – Vitoria</i>)	78
TESTUL 22 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui basm cult studiat (<i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă – Harap-Alb).....	80
TESTUL 23 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc – Ghiță</i>)	82
TESTUL 24 SII text liric; SIII Particularități ale unui roman de Camil Petrescu (<i>Patul lui Procust</i>)	84
TESTUL 25 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de G. Călinescu (<i>Enigma Otiliei – Otilia</i>)	86
TESTUL 26 SII text liric; SIII Relația dintre două personaje dintr-un text dramatic de I.L. Caragiale (<i>O scrisoare pierdută</i>)	88
TESTUL 27 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ion Creangă	90
TESTUL 28 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc</i>)	92
TESTUL 29 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	94
TESTUL 30 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	96
TESTUL 31 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman de Marin Preda (<i>Moromeții – Ilie Moromete</i>)	98
TESTUL 32 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic de Mihai Eminescu (<i>Luceafărul</i>)	100
TESTUL 33 SII text narativ; SIII Direcția modernistă promovată de Eugen Lovinescu, prin referire la romanul <i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu	102
TESTUL 34 SII text liric; SIII Particularități ale unei comedii studiate (<i>O scrisoare pierdută</i> de I.L. Caragiale)	104
TESTUL 35 SII text liric; SIII Particularități ale unui text poetic aparținând perioadei interbelice (<i>Flori de mucigai</i> de Tudor Arghezi, <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii</i> de Lucian Blaga, <i>Riga Crypto și Iapona Enigel</i> de Ion Barbu sau <i>Testament</i> de Tudor Arghezi)	106
TESTUL 36 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul</i>)	108
TESTUL 37 SII text narativ; SIII Ideologia promovată de revista <i>Dacia literară</i>	110

TESTUL 38 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un basm cult studiat (<i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă – Harap-Alb)	112
TESTUL 39 SII text liric; SIII Relația dintre două personaje dintr-un roman al experienței (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu sau <i>Maitreyi</i> de Mircea Eliade)	114
TESTUL 40 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text narativ de G. Călinescu (<i>Enigma Otiliei – Otilia</i>)	116
TESTUL 41 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui text narativ de Mihail Sadoveanu	118
TESTUL 42 SII text dramatic; SIII Ideologia promovată de revista <i>Dacia literară</i>	120
TESTUL 43 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un basm cult studiat (<i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă – Harap-Alb)	122
TESTUL 44 SII text liric; SIII Relația dintre două personaje dintr-un roman al experienței (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu sau <i>Maitreyi</i> de Mircea Eliade)	124
TESTUL 45 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui text narativ de G. Călinescu (<i>Enigma Otiliei</i>)	126
TESTUL 46 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman de Marin Preda (<i>Moromeții</i> – Ilie Moromete)	128
TESTUL 47 SII text liric; SIII Particularități ale unui text poetic de Mihai Eminescu (<i>Luceafărul</i>)	130
TESTUL 48 SII text liric; SIII Direcția modernistă promovată de Eugen Lovinescu, prin referire la romanul <i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu	132
TESTUL 49 SII text narativ; SIII Particularități ale unei comedii studiate (<i>O scrisoare pierdută</i> de I.L. Caragiale)	134
TESTUL 50 SII text liric; SIII Particularități ale unui text poetic aparținând perioadei interbelice (<i>Flori de mucigai</i> de Tudor Arghezi, <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii</i> de Lucian Blaga, <i>Riga Crypto și Iapona Enigel</i> de Ion Barbu sau <i>Testament</i> de Tudor Arghezi)	136
TESTUL 51 SII text liric; SIII Relația dintre două personaje dintr-un text dramatic de I.L. Caragiale (<i>O scrisoare pierdută</i>)	138
TESTUL 52* SII text dramatic; SIII Particularități ale unui roman scris după 1980 (<i>Femeia în roșu</i> de Mircea Nedelciu, Adriana Babeți și Mircea Mihăieș)	140
TESTUL 53 SII text liric; SIII Particularități ale unui roman de Camil Petrescu (<i>Patul lui Procust</i>)	142
TESTUL 54* SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o dramă studiată (<i>Mășterul Manole</i> de Lucian Blaga)	144
TESTUL 55 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui basm cult studiat (<i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă – Harap-Alb)	146
TESTUL 56 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc</i>)	148
TESTUL 57 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Ion Creangă (<i>Povestea lui Harap-Alb</i>)	150
TESTUL 58 SII text liric; SIII Particularități ale unui roman psihologic studiat (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu)	152
TESTUL 59 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul</i> – Vitoria)	154
TESTUL 60 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul</i>)	156
TESTUL 61 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text narativ de G. Călinescu (<i>Enigma Otiliei</i>)	158
TESTUL 62 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	160
TESTUL 63 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ion Creangă	162
TESTUL 64 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul</i> – Vitoria)	164
TESTUL 65 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman psihologic (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu – Ștefan Gheorghidiu)	166
TESTUL 66 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ion Creangă	168
TESTUL 67 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman de Marin Preda (<i>Moromeții</i> – Ilie Moromete)	170
TESTUL 68 SII text liric; SIII Particularități ale unui text dramatic postbelic studiat (<i>Iona</i> de Marin Sorescu)	172
TESTUL 69 SII text liric; SIII Condiția femeii într-o comedie studiată	174
TESTUL 70 SII text dramatic; SIII Tema iubirii într-un text poetic studiat	176
TESTUL 71 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ studiat, aparținând realismului	178
TESTUL 72 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ aparținând, la alegere, lui Mihail Sadoveanu sau lui Marin Preda	180

NOTĂ!

Testele pot fi lucrate atât de elevii de la profilul real, cât și de cei de la profilul umanist, excepție făcând subiectul al III-lea al testelor notate cu asterisc, care se adresează exclusiv elevilor de la profilul umanist.

RĂSPUNSURI	182
TESTUL 1 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ion Creangă (<i>Povestea lui Harap-Alb – Harap-Alb</i>)	182
TESTUL 2 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	184
TESTUL 3 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	186
TESTUL 4* SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o dramă studiată (<i>Meșterul Manole</i> de Lucian Blaga – Manole)	188
TESTUL 5 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul – Vitoria</i>) ...	190
TESTUL 6* SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o dramă postbelică studiată (<i>Iona</i> de Marin Sorescu) ...	193
TESTUL 7 SII text liric; SIII Particularități ale unui roman al experienței (<i>Maitreyi</i> de Mircea Eliade)	195
TESTUL 8 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text dramatic studiat (<i>Iona</i> de Marin Sorescu)	197
TESTUL 9* SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic aparținând perioadei „prelungiri ale romantismului și clasicismului” (<i>Rugăciune</i> de Octavian Goga)	199
TESTUL 10 SII text dramatic; SIII Relația dintre două personaje într-o nuvelă (<i>Moara cu noroc</i>)	201
TESTUL 11 SII text narativ; SIII Ideologia promovată de criticismul junimist	203
TESTUL 12 SII text liric; SIII Particularități ale unei arte poetice moderniste (<i>Joc secund</i> de Ion Barbu)	205
TESTUL 13 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-o comedie de I.L. Caragiale (<i>O scrisoare pierdută – Zoe Trahanache</i>)	206
TESTUL 14 SII text liric; SIII Particularități ale unui text poetic simbolist (<i>Plumb</i> de George Bacovia)	209
TESTUL 15 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman psihologic (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu – Ștefan Gheorghidiu)	211
TESTUL 16 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic de Nichita Stănescu (<i>Leoaică tânără, iubirea</i>)	213
TESTUL 17 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic tradiționalist (<i>Aci sosit pe vremuri</i> de Ion Pillat)	214
TESTUL 18* SII text narativ; SIII Particularități ale unui roman scris după 1980 (<i>Femeia în roșu</i> de Mircea Nedelciu, Adriana Babeși și Mircea Mihăieș)	216
TESTUL 19 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Ion Creangă (<i>Povestea lui Harap-Alb</i>)	218
TESTUL 20 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc</i>)	220
TESTUL 21 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul – Vitoria</i>)	222
TESTUL 22 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui basm cult studiat (<i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă – Harap-Alb) ...	225
TESTUL 23 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc – Ghiță</i>)	227
TESTUL 24 SII text liric; SIII Particularități ale unui roman de Camil Petrescu (<i>Patul lui Procust</i>)	229
TESTUL 25 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de G. Călinescu (<i>Enigma Otiliei – Otilia</i>)	231
TESTUL 26 SII text liric; SIII Relația dintre două personaje dintr-un text dramatic de I.L. Caragiale (<i>O scrisoare pierdută</i>)	234
TESTUL 27 SII text liric; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Ion Creangă	236
TESTUL 28 SII text dramatic; SIII Particularități ale unui text narativ de Ioan Slavici (<i>Moara cu noroc</i>)	238
TESTUL 29 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	240
TESTUL 30 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ de Liviu Rebreanu (<i>Ion</i>)	242
TESTUL 31 SII text dramatic; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un roman de Marin Preda (<i>Moromeții – Ilie Moromete</i>)	244
TESTUL 32 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text poetic de Mihai Eminescu (<i>Luceafărul</i>)	247
TESTUL 33 SII text narativ; SIII Direcția modernistă promovată de Eugen Lovinescu, prin referire la romanul <i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu	249
TESTUL 34 SII text liric; SIII Particularități ale unei comedii studiate (<i>O scrisoare pierdută</i> de I.L. Caragiale)	251
TESTUL 35 SII text liric; SIII Particularități ale unui text poetic aparținând perioadei interbelice (<i>Flori de mucigai</i> de Tudor Arghezi, <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii</i> de Lucian Blaga, <i>Riga Crypto și Iapona Enigel</i> de Ion Barbu sau <i>Testament</i> de Tudor Arghezi)	254
TESTUL 36 SII text liric; SIII Particularități ale unui text narativ de Mihail Sadoveanu (<i>Baltagul</i>)	259
TESTUL 37 SII text narativ; SIII Ideologia promovată de revista <i>Dacia literară</i>	261
TESTUL 38 SII text narativ; SIII Particularități de construcție a unui personaj dintr-un basm cult studiat (<i>Povestea lui Harap-Alb</i> de Ion Creangă – Harap-Alb)	263
TESTUL 39 SII text liric; SIII Relația dintre două personaje dintr-un roman al experienței (<i>Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război</i> de Camil Petrescu sau <i>Maitreyi</i> de Mircea Eliade)	266
TESTUL 40 SII text narativ; SIII Particularități ale unui text narativ de G. Călinescu (<i>Enigma Otiliei – Otilia</i>)	269

UMANISMUL EUROPEAN

Etapă culturală denumită umanism este strâns legată de întreaga mișcare a Renașterii europene.

Caracteristici	Reprezentanți
<ul style="list-style-type: none"> • pune în centrul preocupărilor omul și valorile sale; • datorată dezvoltării burgheziei și orașelor, această nouă concepție se desprinde de cenzura puternică a bisericii, iar cărturarul nu mai este, ca în Evul Mediu, doar clericul, ci laicul; • crede în libertatea, perfectibilitatea și demnitatea omului, capabil de a descoperi adevărurile despre sine și despre lume; • accentul cade pe rațiune; • idealul umanist este <i>Uomo Universale</i>, personalitatea creatoare capabilă să se afirme în mai multe domenii, să fie simultan savant, muzician, poet, matematician, pictor (una dintre aceste personalități fiind Leonardo da Vinci). 	<p>Italia: Dante Alighieri, Francesco Petrarca, Giovanni Boccaccio, Ludovico Ariosto, Michelangelo Buonarroti, Niccolò Machiavelli;</p> <p>Franța: François Rabelais, Michel de Montaigne, Pierre de Ronsard;</p> <p>Anglia: Francis Bacon, Thomas Morus, William Shakespeare;</p> <p>Țările de Jos: Erasmus din Rotterdam;</p> <p>Spania: Miguel de Cervantes, Luis de Góngora y Argote, Lope de Vega, Pedro Calderón de la Barca;</p> <p>La noi: Nicolaus Olahus, Nicolae Milescu Spătarul, Grigore Ureche, Miron Costin, Ion Neculce, Dimitrie Cantemir.</p>

ILUMINISMUL

Iluminismul este un curent ideologic și cultural care se manifestă în secolul al XVIII-lea, prefigurat de *Declarația drepturilor omului și cetățeanului* (1789); prin iluminism se prelungesc ideile renașcentiste, cu accent pe importanța rațiunii în cunoaștere și pe emanciparea oamenilor prin cultură.

Caracteristici	Reprezentanți
<ul style="list-style-type: none"> • are un pronunțat caracter laic și anticlerical; • accentul cade pe valorile rațiunii; • militează pentru eliberarea spiritului de orice prejudecată; • pledează pentru iluminarea maselor populare, pentru emanciparea poporului prin cultură; • acordă interes libertăților spirituale și naționale; • are caracter antifeudal și antidespotic; • apelează adesea la ironie, satiră; • condamnă orice formă de violență, fiind acceptată doar dezbaterea de idei. 	<p>Franța: Denis Diderot, Jean le Rond D'Alembert, Jean-Jacques Rousseau, Voltaire, Montesquieu;</p> <p>Anglia: Jonathan Swift, Daniel Defoe;</p> <p>Germania: G.E. Lessing, Johann Wolfgang Goethe, Immanuel Kant;</p> <p>La noi: Samuil Micu, Petru Maior, Dinicu Golescu, Ioan Budai-Deleanu, Gheorghe Șincai.</p>

În prima accepție a termenului, romantismul este un curent literar dezvoltat în Europa la sfârșitul secolului al XVIII-lea și în primele decenii ale secolului al XIX-lea, apărut ca o reacție împotriva clasicismului.

Caracteristici	Reprezentanți
<ul style="list-style-type: none"> • afirmarea originalității și a libertății de creație; reacție împotriva ierarhiei genurilor și a doctinelor clasice ale obiectivității și imitației; • domeniile de creație predilectate: lirica și drama; • revalorificarea afectivității; • reaşezarea eului în centrul lumii; • trecerea de la rațional spre zonele tainice ale sufletului; • cultivarea tainei, a tenebrelor, a demonicului; • predilecția pentru mit și simbol; • surse de inspirație: folclorul, istoria, natura; • contemplarea spațiului cosmic (infin); • respingerea prezentului fad și decadent (romanticii caută universuri compensatorii: fie se întorc spre trecut, mai cu seamă spre Evul Mediu, fie se cufundă în lumea visului, a reveriei și a iubirii); • cultivarea stărilor de melancolie, nostalgie, suferință, dar și a ironiei; • apetența pentru solitudine (eroii romantici sunt niște mari singuratici); • prezența figurilor tutelare: titanul, geniul, profetul, regele, demonul și îngerul; • la nivel stilistic, se observă folosirea frecventă a antitezei. 	<p>Germania: Heinrich Heine, Friedrich von Schiller, Friedrich Hölderlin, August Wilhelm și Friedrich Schlegel (frați)</p> <p>Rusia: Mihail Lermontov</p> <p>Anglia: Percy Bysshe Shelley, George Gordon Byron, William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge</p> <p>Franța: Victor Hugo, Alphonse de Lamartine</p> <p>Italia: Giacomo Leopardi</p> <p>La noi: Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, Dimitrie Bolintineanu, Barbu Ștefănescu Delavrancea</p>

ROMANTISMUL ROMÂNESC

La noi, romantismul s-a manifestat și în perioada pașoptistă, sub forma unui romantism care milita, în primul rând, pentru constituirea unei literaturi originale, în care se regăseau și elemente clasice. Dar romantismul și-a găsit expresia pleneră în lirica eminesciană, odată cu epoca următoare, a Junimii și a marilor autori din a doua jumătate a secolului al XIX-lea.

Caracteristici
<ul style="list-style-type: none"> • valorificarea elementului național (folclor, natură, istorie); • caracterul militant (creația artistică este subordonată idealurilor naționale și sociale ale epocii; se urmărea mobilizarea publicului cititor pentru realizarea acestor idealuri); • caracter retoric (decurge din dimensiunea lui militantă, stilul retoric fiind o modalitate de persuasiune); • eclecticismul stilistic (romantismul românesc, de la scriitorii pașoptiști și până la Eminescu, și-a integrat anumite aspecte și trăsături particulare ale clasicismului, acest amestec de clasicism și romantism fiind, după unii istorici literari, o caracteristică a romantismului târziu, numit și romantismul Biedermeier).

Particularități ale prozei romantice

- prezența unui narator implicat afectiv, ce renunță uneori (așa cum se întâmplă în proza fantastică) la atributul omniscienței;
- acțiune bogată în întâmplări neobișnuite și răsturnări de situație spectaculoase, legate cel mai adesea de ascensiunea și prăbușirea unor personaje;
- personaje excepționale, înzestrate cu calități sau defecte ieșite din comun;
- cultivarea pitorescului (pitoresc este ceea ce place ochiului, ceea ce e singular, neobișnuit);
- întrebuițarea frecventă a antitezei, atât ca procedeu compozițional, cât și ca mijloc de caracterizare a personajelor;
- limbaj care mizează pe expresivitate, bogat în figuri de stil;
- interes manifestat față de specii cum ar fi nuvela istorică și romanul istoric, nuvela fantastică și romanul fantastic, memoriile de călătorie.

Teme și motive romantice în poezia eminesciană

• Tema naturii și a iubirii

Motive: lacul, marea, izvorul, codrul, stelele, luceafărul, noaptea, „sara-n asfințit”, teiul, nufărul, întâlnirea îndrăgostiților, chemarea iubitei, așteptarea înfrigurată, nostalgia, dorul, femeia-înger și femeia-demon, voluptatea suferinței.

• Tema (supratema) timpului

Motive: înserarea, trecerea inexorabilă a timpului, momentul genezei și al extincției universului, istoria, epocile vechi sau mitice ale lumii și ale istoriei naționale (Dacia, Egiptul antic, Evul Mediu ș.a.), timpul sacru al iubirii, timpul cosmic (al Luceafărului) și timpul uman-terestru.

• Tematica filosofică

Motive: călătoria cosmică, geniul (cu ipostazele: „bătrânul dascăl” din *Scrisoarea I*, tânărul voievod, Luceafărul, îndrăgostitul „cufundat în stele”, magul, profetul, regele, „împăratul și proletarul”), condiția umană, viața ca vis, viața ca teatru.

REALISMUL

A fost un curent literar și artistic care a început să se manifeste spre sfârșitul primei jumătăți a secolului al XIX-lea, ca o reacție împotriva romantismului.

Caracteristici	Reprezentanți
<ul style="list-style-type: none">• reconstruiește, la nivel ficțional, o lume în toată complexitatea ei, înfățișează un tablou cât mai cuprinzător al vieții sociale, cu toate clasele sale;• este o literatură bazată pe <i>mimesis</i>, adică pe reprezentarea verosimilă a realității;• teme specifice: goana după înavuțire, căsătoria, familia;• personajele sunt oameni obișnuiți, aparținând tuturor mediilor sociale;• personajele sunt reprezentative pentru o tipologie morală (avarul, arivistul, fata bătrână, tânărul în formare etc.), dar mai cu seamă pentru o categorie socială (țărănimea, burghezia);• în caracterizarea acestor personaje se folosește tehnica detaliului, a amănuntului semnificativ;• se remarcă interesul pentru psihologia personajelor (se întrebuițează analiza psihologică);• apare principiul obiectivității (autorul realist are pretenția de a înfățișa realitatea așa cum este, fără s-o idealizeze, dar și fără s-o caricaturizeze);• naratorul este neimplicat, impersonal, omniscient și omniprezent, adesea obiectiv.	<p>Franța: Stendhal, Honoré de Balzac, Gustave Flaubert, Guy de Maupassant Rusia: N.V. Gogol, I.S. Turgheniev, L.N. Tolstoi, F.M. Dostoievski, A.P. Cehov Anglia: Charles Dickens, W.M. Thackeray La noi: Ioan Slavici, I. L. Caragiale, Liviu Rebreanu, G. Călinescu, Marin Preda</p>

În cultura română, viziunea realistă se regăsește:

- la prozatorii secolului al XIX-lea – Ioan Slavici (romanul *Mara*, nuvela realist-psihologică *Moara cu noroc*), I.L. Caragiale (nuvelele, schițele, dar și comediile);
- în prima jumătate a secolului al XX-lea (Liviu Rebreanu – realismul de inspirație rurală în *Ion* și *Răscoala*, realismul psihologic în *Pădurea spânzuraților*, G. Călinescu – realismul balzacian, de inspirație citadină – *Enigma Otiliei*) și în a doua jumătate, în perioada postbelică (Marin Preda – *Moromeții*).

SIMBOLISMUL

A luat naștere în Franța, în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ca reacție împotriva naturalismului și a cultului exagerat pentru formă al parnasianismului. Odată cu simbolismul începe, în plan european, poezia modernă.

Caracteristici

- preferința pentru simboluri
Atenție! Nu simbolismul descoperă virtuțile expresive ale simbolului. Acesta este o modalitate de cunoaștere și de expresie a poezilor dintotdeauna. Romanticii, de exemplu, sunt, la rândul lor, mari iubitori de simboluri.
- corespondențele: acestea sunt, de fapt, o exprimare a unor echivalențe care se stabilesc între stări interioare (trăiri, senzații, sentimente) și anumite elemente exterioare, din natură, din realitatea înconjurătoare;
- simbolisții au cultivat programatic un gen de corespondențe între tipuri diferite de senzații numite sinestezii: unui anumit sunet îi corespunde un parfum sau o culoare, iar asocierea aceasta se face spontan în conștiința poetului;
- pentru simbolisți, poezia este o artă a sugestiei. A numi un lucru, spuneau acești primi poeți moderni, înseamnă a-i răpi misterul: *a-l sugera, iată visul!* (Stéphane Mallarmé). De aceea, folosesc asociații insolite, suprimă unul dintre termeni când folosesc comparația, preferă exprimările eliptice, incantațiile etc.
- muzicalitatea versurilor;
- simbolismul creează poezie în vers liber, renunțând la rigorile versificației;
- temele favorite ale poeziei simboliste: nevrozele, descompunerea universului, decadența, disoluția materiei, bolile, parfumul, florile legate întotdeauna de mister și moarte, muzica viorilor și a clavecinului, obsesia morții, stările de angoasă, depresia, spleenul (stare nemotivată de melancolie, manifestată prin plictiseală și dezgust față de orice), disoluția sentimentelor, orașul neurastenizant și noroiu, culorile cenușii, terne.

Reprezentanți

Franța:

• Paul Verlaine • Arthur Rimbaud • Stéphane Mallarmé • Jean Moréas

La noi:

• Alexandru Macedonski • George Bacovia • Ion Minulescu • Ștefan Petică • Dimitrie Anghel

Simbolismul românesc

În literatura română, cel dintâi teoretician al simbolismului a fost poetul Alexandru Macedonski. Ideile sale estetice sunt expuse în câteva articole, în care se teoretizează poetica simbolistă: *Despre logica poeziei* (1880) – cultivarea muzicalității: *arta versurilor nu este nici mai mult nici mai puțin decât arta muzicii*; sugestia, inefabilul: *poezia convinge pentru că tot ce este frumos ni se impune fără ca nimeni să-și dea seama în ce mod și pentru ce*; *Poezia viitorului* (1892) – veritabil manifest simbolist. Poezia lui Macedonski este, însă, la confluența a două mari curente: romantism și simbolism.

Poet, prozator și dramaturg, Ion Minulescu a jucat un rol însemnat în impunerea și popularizarea literaturii simboliste. Opera sa cuprinde mai multe volume de versuri, de o muzicalitate deosebită.

Un alt nume important al simbolismului românesc este George Bacovia, care scrie în primele decenii ale secolului al XX-lea.

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

După o viață în care am predat literatura română, celor mari și celor mici, celor care o știau de la mamele lor și celor care nu știau nici măcar unde să o pună pe altă hartă, celor sătui dinainte de-a o gusta și celor care nu se satură de ea niciodată... după o jumătate de veac de când am ținut o sală de copii mici și plictisiți, vreme de un ceas, atârnați de buzele mele, spunându-le povestea „Celor douăsprezece fete de împărat și a palatului lor fermecat” (tovarășa educatoare Cadar ne lăsase cu mâinile la spate, pe scăunașele puse-n cerc, să stăm în liniște în sala mare și rece a căminului de preșcolari unde cu disperare mă lăsam dusă zilnic..., azi i-am zice „lecție de mindfulness”, probabil, iar eu am rupt tăcerea și le-am spus povestea), înțelegând atunci că „asta îmi reușește” și că numai o poveste bine spusă poate salva lumea... După atâta vreme și atâtea feluri de experiențe, știu că nu există lecție mai reușită decât cea dată prin puterea exemplului. Mă refer, aici, la o putere misterioasă, venită din profunzimi pe care pedagogia modernă nu le strunește și nu le numește – o putere pe care eu știu că o am și că o pot trece spre alții, din mine în afara mea, dinspre mine spre cei din fața mea. Puterea de a-i arăta celuilalt ce te bucură pe tine – și de a-l învăța că ea poate deveni și puterea lui.

Așa se face că, la întrebările părinților disperați despre „cum să îi facem pe copiii noștri să citească?”, răspund (tot mai obosită, e-adevărat, tot mai puțin încrezătoare că, dacă podul de piatră al lecturii s-a stricat în ei, se va mai putea face altul mai trainic și mai frumos), răspund, ironic, tot cu întrebarea „Dumneavoastră citiți?”. Vă las să ghiciți singuri majoritatea răspunsurilor pe care mi le dau toți acei părinți disperați. Cel mai interesant, poate, a fost un părinte dornic să mă plătească pe mine, cu ora, ca să le transmit copiilor săi pasiunea lecturii: îmi fusese student, știa că pot face asta, atunci (când pe el nu îl interesase chestia deloc), ca și acum (când lectura a devenit trendy și copiii trebuie să fie... etc.).

Asemenea discuții mă întorc la cea mai veche amintire personală despre lectură, despre fascinația unei cărți și despre desfătarea pe care o putea dăruii cuiva. Membrii familiei mele citeau, de plăcere, când apucau (uneori, din cauza tuturor poverilor zilnice, abia de mai apucau, biet...). Când eram foarte mică, îmi citeau și mie, uneori: erau momente aparte, în care nici nu respiram de emoție, fermecată și de povestea citită, și de ritmul vocii adultului, dar și de spaima că această bucurie intensă avea să se sfârșească: mama sau bunicul adormeau citindu-mi (de nu-i mai puteam trezii!), tata răspundea unui telefon, se ridica și pleca la „servici” și tot așa. [...] Voiam să am parte și eu de bucuria aceea, de plăcerea uriașă, de intensitatea cufundării în lumea din carte. Așa am devenit cititor: am deslușit, mai întâi, că literele, semne misterioase, se repetă. Apoi, i-am cerut mamei să-mi scrie litere pe pâinea cu unt de dimineață, litere din picuri de miere, dacă vrea să mănânc. Fiecare felie avea o literă mare, le mâncam în ordinea lor din numele meu: I-A-I-A, patru felii (totdeauna am poftit la pâine unsă cu unt și desenată cu miere). [...]

Niciun talisman nu mi se pare mai puternic decât o carte, până astăzi: citesc pe rupte, pe apucate, pe furate, citesc și adorm citind, iar una din scenele cele mai dragi mie, în pereche, e să ne citim unul altuia din aceeași carte (eventual „făcând vocile”, pentru că nicio poveste nu e poveste dacă nu o joci puțin, cât să te prinzi în ea).

Sper că v-am făcut poftă.

Ioana Bot, *Puterile cărților*, în volumul *Cartea cărților copilăriei*, Cum am devenit cititor/cititoare

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al cuvântului *experiențe* și al secvenței *am rupt tăcerea*. **6 puncte**
2. Menționează în ce context a spus autoarea povestea „Celor douăsprezece fete de împărat și a palatului lor fermecat”, valorificând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează o metodă pe care a folosit-o autoarea pentru a învăța literele, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică de ce Ioana Bot adoptă un ton ironic atunci când le răspunde părinților care încearcă, cu disperare, să-și convingă copiii să citească. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, în ce constă puterea exemplului în viziunea Ioanei Bot, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă obiceiurile părinților pot influența sau nu formarea caracterului/personalității propriului copil, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Cartea cărților copilăriei, Cum am devenit cititor/cititoare*, cât și la experiența personală sau culturală. 20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, rolul notațiilor autorului în textul de mai jos.

TABLOUL VII

SCENA IV

NASTASIA, LUCA, LACRIMĂ

LACRIMĂ (*grabnic, prin întredeschizătura ușii*): Vine!

NASTASIA: (*automat, ascunde pudra și oglinda în cutia mesei*)

LACRIMĂ: ...I-am spus așa cum ai zis matale și... vine!

NASTASIA (*neliniște, mai mult cu gestul*): Bine, pleacă!...

(*Luca Lacrimă: iese.*)

NASTASIA (*pași instinctivi spre ușe; îl aude pe Vulpașin afară și s-a oprit brusc; repede și închide ușa bucătăriei; a rămas cu mâna pe clanță și ochii la Vulpașin, care intră și, de asemenea cu mâna pe clanță, a rămas cu ochii la Nastasia. Clipă mută de luptă cu sine pentru fiecare.*)

G.M. Zamfirescu, *Domnișoara Nastasia*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *particularități de construcție a unui personaj dintr-un text narativ studiat, aparținând lui Ion Creangă.*

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- prezentarea statutului social, moral, psihologic al personajului ales;
- evidențierea unei trăsături a personajului ales, prin două episoade/secvențe comentate;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru construcția personajului ales (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțe ale comunicării narative etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper). Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Maiorescu își petrecuse seara de duminică, ajunul aniversării, nu departe de casa lui de pe Mercur, și anume pe strada Scaune. Ajunge ușor acolo, luând-o la dreapta, pe Pitar Moș, apoi la stânga pe Clemenței și imediat iar la dreapta. Fusese împreună cu „alde Polyzu, alde Bothmer, Annette, contele Leyden și Gane”, la Mite Kremnitz la cină, după cum notează în jurnal. Către 11 noaptea abia vin și Theodor Rosetti și Eminescu, acesta din urmă obișnuit al casei de pe vremea când Mite lua cu el lecții de română. Discuția se încinge: „Chestionar asupra particularităților de caracter ale oamenilor. Eu, cred, prea tăios în opiniunile mele, Mite foarte animată în contra mea, bărbatu-său secundând-o cam grosolan. Gentili și inteligenți în același timp contele Leyden, doamna von Bothmer. Spiritual și bine Eminescu.” Soția și fiica lui Maiorescu sunt plecate la Berlin. Dar pentru Maiorescu ziua de naștere, 15, și săptămâna încep totuși, după o noapte scurtă, cu daruri: primește, dis-de-diminează, o punguliță chinezească de la Ana Rosetti. [...] Apoi o măsuță cu placă de marmură neagră și un buchet de flori de la Mite și Wilhelm Kremnitz. Aceștia trec pe la locuința din colțul străzii Mercur la 8 și jumătate dimineața, dar pleacă imediat, lăsându-și cumnatul pradă clienților. Între timp, sărbătoritul apucă să citească și două scrisori „drăguțe” de la soție și fiică, își face griji că nu are timp să-și pregătească o conferință pe care urmează să o țină la Iași peste câteva zile, trece pe la Cameră, dejunează tot la familia Kremnitz. Cadoul de seară al unui concert excepțional e mai mult decât necesar pentru Maiorescu. Prins cum e în mecanismul „veșnicei mașini de ameteală a vieții bucureștene”, încordat, cu o stare febrilă care-l ține de câteva zile, își trăiește concertul ca pe o binevenită destindere.

În jurnalul său, seara din 15 februarie e schițată în câteva fraze, cu aprecieri de obișnuit al concertelor: „Seara la teatru, concert al faimosului violonist Sarasate [...], în lojă împreună cu domnul și doamna von Bothmer, care era încântătoare, Wilhelm și eu. Mite a rămas acasă din cauza migrenei de ieri. Concert foarte amuzant, concertul din Mendelssohn cu acompaniament de orchestră, finalul splendid [...]”

Ioana Pârvulescu, *În intimitatea secolului 19*

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.

1. Indică sensul din text al cuvântului *discuția* și al secvenței *își face griji*. 6 puncte
2. Menționează data aniversării lui Titu Maiorescu, utilizând informațiile din textul dat. 6 puncte
3. Precizează strada pe care se află locuința lui Titu Maiorescu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. 6 puncte
4. Explică motivul pentru care Mite Kremnitz nu participă la concertul violonistului Sarasate. 6 puncte
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Titu Maiorescu, așa cum reiese din textul dat. 6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă darurile primite au sau nu un rol important în viața unei persoane, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *În intimitatea secolului 19*, cât și la experiența personală sau culturală.

20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. 6 puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice:

*Toamna sună-n geam frunze de metal,
Vânt.
În tăcerea grea, gând și animal
Frânt.*

*În odaie, trist sună lemnul mut:
Poc.
Umbre împrejur într-un gol, tăcut,
Loc.*

[...]

*Să mă las pe pat, ochii să-i închid,
Pot.
În curând, încet va cădea în vid
Tot.*

George Bacovia, *Monosilab de toamnă*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți **particularitățile unui text narativ studiat, aparținând lui Liviu Rebreanu.**

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două episoade/secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper). Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.